higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

FINANSIËLE BESTUUR
NKR VLAK 4

26 November 2024

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A

VRAAG 1

1.1	1.1.1	C	
	1.1.2	L	
	1.1.3	A	
	1.1.4	M	
	1.1.5	B	
	1.1.6	F	
	1.1.7	D	
	1.1.8	J	
	1.1.9	I	
	1.1.10	G	
			(10 × 1) (10)

1.2	1.2.1	Inkrementele	
	1.2.2	Vaste	
	1.2.3	Bedryfs-	
	1.2.4	Vaardigheidsontwikkeling	
	1.2.5	Nulkoers	
	1.2.6	Netto huidige waarde	
	1.2.7	EMP 501	
	1.2.8	Sowel primêre as sekondêre	
	1.2.9	Verlies	
	1.2.10	Afwyking	
			(10 × 1) (10)

1.3 1.3.1 (a) R11✓ – R2,20✓ = R8,80✓ (3)

(b) 40 000✓ × R2,20✓ = R88 000✓ (3)

(c) 50 000✓ × R2,20✓ = R110 000✓ + R30 000✓ = R140 000✓ (5)

(d) <u>Vaste koste</u>✓
Bydrae

$$= \frac{30\,000\checkmark}{8{,}80\boxtimes}$$

= 3 409 eenhede✓ of 3 410 eenhede (4)

1.3.2 (a) R14 000✓ × 7%✓ = R980,00 (2)

(b) R14 000✓ – R980☑ × 18%✓ = R2 343,60 (3)
[40]

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B

VRAAG 2

2.1
- Alfanumeries:✓ Liasseerstelsel wat 'n kombinasie van die alfabet en getalle gebruik✓ om inligting te berg.
- Alfabeties:✓ Liasseerstelsel wat die alfabet gebruik✓ om inligting te berg.
- Numeries:✓ Liasseerstelsel wat getalle gebruik✓ om inligting te berg.

(Enige 2 × 2) (4)

2.2
- Waagkapitaliste
- Regeringstoelaes
- Banklenings
- Beleggingsvennote
- Sake-inkubators
- Persoonlike spaargeld
- Geld van vriende of familie (Enige 4 × 1) (4)

2.3
- Uitvoerende opsomming
- Sake-oorsig
- Mark
- Maatskappybestuur
- Verkoops- en bemarkingstrategie
- Finansiële state en vooruitskattings/projeksies
- Produk en/of dienste (Enige 5 × 1) (5)

2.4 2.4.1 75 000✓/ 3✓ = R25 000 (2)

2.4.2 Mediumtermynlening✓ aangesien die binne 'n tydperk van meer as 'n jaar✓ maar minder as vyf jaar terugbetaalbaar is.✓ (3)

2.4.3 R75 000✓ × 14,75%✓ × 3✓ = R33 187,50✓ (4)

2.4.4 R75 000✓ + R33 187,50☑ = R108 187,50 (2)

2.5

TIPE FINANSIËLE VERSLAG	DOEL
Balansstaat✓	Toon die finansiële posisie van die onderneming op 'n bepaalde tydstip ✓
Kontantvloeistaat✓	Toon die invloei en uitvloei van kontant oor 'n bepaalde tydperk✓
Inkomstestaat✓	Toon die finansiële prestasie van die onderneming vir 'n bepaalde tydperk✓
Krediteure-ouderdomsontleding	Toon die totale bedrag aan 'n verskaffer betaal en verskuldig op 'n gegewe tyd
Debiteure-ouderdomsontleding	Toon die bedrag geld wat aan die onderneming deur sy klante verskuldig is
Projekverslag	Gee 'n opsomming van die projek se sleutelaspekte, insluitende sy doelstellings, tydslyne en vordering

(Enige relevante 3 × 2) (6)

2.6
- Belangrike betaaldatums en sperdatums kan oorgeslaan of vertraag word.
- Die onderneming kan uiteindelik onsuksesvol wees.
- Die doelwitte van die onderneming sal nie bereik word nie.
- Die onderneming sal nie weer of dit 'n wins of verlies gemaak het nie.
- Die banksaldo sal onbekend wees.
- Debiteure of krediteure kan dalk nie identifiseer word nie.
- Betalings kan vertraag word. (Enige 1 × 2) (2)

2.7 2.7.1 Veranderlike koste
2.7.2 Vaste koste
(2 × 1) (2)

2.8 2.8.1 R37 500✓ × 15%✓ = R5 625 (2)
2.8.2 Inset-BTW✓ (1)
2.8.3 R69 000✓ × 15/115✓ = R9 000 (2)
2.8.4 Uitset-BTW✓ (1)
[40]

VRAAG 3

3.1 3.1.1 R26 000✓ – R24 000✓ = R2 000 gunstig✓ (3)

3.1.2
- Die onderneming het meer klante gehad wat foto's geneem het.
- Die onderneming het spesiale afslagpryse vir klante aangebied.
- Die onderneming het meer foto's verkoop. (Enige 1 × 2) (2)

3.1.3 Huur (1)

3.1.4 R400✓ – R450✓ = R50 ongunstig✓ (3)

3.1.5
- Maak seker daar is nie enige lekkende krane nie en herstel dit indien daar is.
- Maak seker dat sokke en ligte wat nie gebruik word nie, afgeskakel is om onnodige energieverbruik te voorkom.
- Maak seker dat waterverbruik optimaal is, gebruik net wat nodig is en maak seker dat alle krane styf toe is. (2)

3.1.6 R700 × 12%✓ = R84✓ + R700 = R784✓ of R700 x 1.12 = R784 (3)

3.2 3.2.1

	Cannone	Pixal
Koste	R9 000	R9 000
Jaar 1	✓(R4 000)	✓(R3 800)
Saldo	R5 000	R5 200
Jaar 2	✓ (R3 600)	✓(R3 400)
Sado	R1 400	R1 800
Jaar 3	✓ (R1 400)	✓ (R1 800)
Saldo	R0	R0
	1 400 ÷ 3 000 = 0,47✓ 0,47 × 12 = 5,64✓ Terugbetalingstydperk: 2,47 jaar of 2 jaar en 5,64 maande✓	1 600 ÷ 3 400 = 0,53✓ 0,53 × 12 = 6,35✓ Terugbetalingstydperk: 2,53 jaar of 2 jaar en 6,35 maande ✓

(2 × 6) (12)

3.2.2 Cannone kamera.✓ Die koste van die Cannone kamera sal vinniger verhaal word.✓✓ (3)

3.2.3
- Die IOK neem nie belangrike faktore soos projektydsduur, toekomstige koste of projekgrootte in ag nie.
- Die IOK vergelyk bloot die projek se kontantvloei met die projek se bestaande koste, en neem nie hierdie faktore in ag nie.
- Die IOK kan dalk nie die ware winsgewendheid van 'n projek weerspieël nie indien dit verskillende skale of tydsdure het.

(Enige 2 × 1) (2)

3.3
- Vergelyk pryse van verskillende verskaffers om te verseker dat hulle die beste prys en beste gehalte kry.
- Koop in groter hoeveelhede (grootmaat) om voordeel uit die laer pryse te trek.
- Verminder afval deur afval vir ander doeleindes te gebruik, soos deur papier te herwin.
- Vermy impulsiewe aankope en koop net nodige items.

(2 × 2) (4)

[35]

VRAAG 4

4.1 4.1.1 Januarie: R1 200 × 23✓ (31 – 8) = R27 600
Februarie: R1 200 × 20✓ (28 – 8) = R24 000
Maart: R1 200 × 22✓ (31 – 9) = R26 400
Totaal = R26 400☑ + R24 000☑ + R26 400☑ = R78 000 (6)

4.1.2 R800 × 2✓ × 3✓ = R4 800 (2)

4.1.3 R1 200 × 2✓ × 3✓ = R7 200 (2)

4.2 4.2.1 $\frac{\text{Omset huidige jaar – Omset vorige jaar}}{\text{Omset verlede jaar}} \times 100$✓

$= \frac{97\,500 - 90\,450}{90\,450}$✓ × 100✓

= 7,79%✓ (4)

4.2.2 $\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times 100$✓

$= \frac{69\,650✓}{97\,500✓} \times 100$

= 71,44% (3)

4.2.3 Die verhouding het verhoog, vergeleke met die 70.98% van 2021.✓
Die onderneming het meer verkope as in die vorige jaar.✓✓
Die onderneming het meer klante gekry as in die vorige jaar.
Of enige relevante antwoord
***Moenie hierdie antwoord aanvaar nie: Koste van verkope het gedaal omdat dit in werklikheid verhoog het.** (3)

4.2.4 $\frac{\text{Totale uitgawes}}{\text{Bruto inkomste}} \times 100$✓

$= \frac{14\,575}{65\,075} \times 100$✓

= 22,39%✓ (3)

4.3 4.3.1 Totale bates:Totale laste✓

2021	**2022**
$\frac{149\,375✓}{57\,825✓\ (50\,000 + 7\,825)}$	$\frac{160\,150✓}{70\,845✓\ (60\,000 + 10\,845)}$
$= 2{,}58:1$	$= 2{,}26:1$

(5)

4.3.2 Totale bates:Totale laste ✓

2021	**2022**
24 375✓:7 825✓	20 150✓:10 845✓
= 3,11 maal	= 1,86 maal

(5)

4.4 4.4.1
- Gebrek aan finansies
- Onopgeleide/Ongeskoolde werkers
- Ongeskikte perseel
- Tekort aan werkers

(Enige 2 relevante × 2) (4)

4.4.2
- Gebrek aan verkoopsbestellings
- Veranderings in rentekoerse
- Veranderings in valuta-wisselkoerse
- Spesiale promosies deur mededingers

(Enige 2 relevante × 2) (4)

4.5
- Gebruik inligting oor werklike inkomste en uitgawes van die vorige jaar.
- Kontroleer of daar enige markveranderinge is wat die verkope vir die volgende jaar sal beïnvloed.
- Maak seker dat die onderneming beplande interne veranderinge in jou onderneming aangebring het, wat gehalte en hoeveelheid kan beïnvloed.
- Kontroleer of daar enige veranderings in die volgende jaar se pryse is, omdat pryse dikwels verander.
- Sluit enige beplanning in rakende veranderings in die produksamestelling en kontroleer of dit die onderneming se inkomste sal beïnvloed.

(Enige 2 relevante × 2) (4)

[45]

VRAAG 5

5.1
- Identiteitsdokument
- Bestuurderslisensie
- IRP5-belastingsertifikaat
- Mediese sertifikaat
- Mediese uitgawes
- Logboek indien die belastingbetaler ‘n reistoelae vir ‘n voertuig gehad het

(Enige 3 relevante × 2) (6)

5.2
- ‘n Belastingbetaler kan ‘n boete deur die SAID opgelê word, van tot R2 000 ‘n maand.
- ‘n Belastingbetaler kan onderhewig wees aan ‘n boete wat deur die SAID bepaal word.
- ‘n Belastingbetaler kan gearresteer word en tronkstraf uitdien.(Enige 2 × 2) (4)

5.3 5.3.1 Nee✓ herstelwerk aan die afleweringsvoertuig verhoog nie die waarde van die voertuie nie. Kapitaalkorting sal op die historiese koste van die voertuig bereken word.✓

5.3.2 Ja✓ omdat sloping of verhaling ('recoupment') van die faksmasjien toelaatbaar is.✓

5.3.3 Nee✓ omdat die korting reeds ten volle toegestaan is.✓

5.3.4 Ja✓ teen 5% per jaar.✓

(4 × 2) (8)

5.4
- Hoër inkomste vir die regering
- Meer fondse vir welsynsdienste
- Meer fondse vir opvoedkundige dienste
- Meer fondse vir basiese dienste (Enige 2 × 1) (2)

5.5 5.5.1

Salaris (18 000 × 12)	216 000✓
Plus: Bonus	36 000✓
Totale belasbare inkomste (216 000 + 36 000)	252 000
Belastingberekening	
Vaste bedrag (40 680 + bedrag bo 226 000)	40 680✓
Plus: Belasting 26% (252 000☑ – 226 000) × 26%✓)	6 760
Belasting voor kortings	47 440✓
Minus: Primêre korting	17 235✓
Belasting betaalbaar	30 205✓

(8)

5.5.2 R182 000✓ × 18%✓ = R32 760 (2)

5.6 5.6.1 (a) Koste-voordeelverhouding =

$$\frac{\text{Finansiële voordeel vir onderneming}\ ✓}{\text{Totale koste}}$$

Projek Sonkrag A

$$= \frac{300\,000✓}{(60\,000 + 120\,000)✓}$$

= 1,67✓

(b) Projek Sonkrag B

$$= \frac{318\,000✓}{(72\,000 + 150\,000)✓}$$

= 1,43✓

(7)

5.6.2 Projek Sonkrag A✓ omdat die projek 'n hoër finansiële voordeel oplewer✓ in verhouding tot koste.✓ (3)

[40]

TOTAAL AFDELING B: 160
GROOTTOTAAL: 200

Kopiereg voorbehou